

---

він реально існував на цей час. Така фотографічна схожість і деталізація окремих елементів не викликає сумніву в реальності існування палацу в кінці XVII ст.

2. Датування побудови (чи перебудови житлового будинку С. Конєцпольського) палацу наведені С. Барончем, а згодом і Б. Гверкеном є помилковими.

### Список використаних джерел та літератури

1. Бжишкян М. Путешествие в Польшу и другие местности, обитаемые армянами, потомками жителей города Ани (на арм. языке) / Минас Бжишкян // Венеция. – 1830.
2. Гайда Н. Памятники армянской культуры Язловца, проблемы их реставрации и адаптации на современном этапе / Николай Гайда // Республиканская научная конференция по проблемам культуры и искусства Армении. Ереван. – 1982 г. – с. 282.
3. Григорян В. История армянских колоний Украины и Польши (армяне в Подолии) / Вартан Григорян. - Ереван: Издательство АН Арм. ССР, 1980.
4. Дашкевич Я. Армянские колонии на Украине в источниках и литературе XV-XIX вв. / Ярослав Дашкевич // Историографический очерк. – Ереван. – 1962. – С. 169.
5. Осіпян О. Економічний розвиток вірменських колоній в Галичині, на Поділлі та Буковині в XIV-XIX ст. / Олександр Осіпян // Автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. – Донецьк. – 1999. – С. 15.
6. Підставка Р. До питання витоків мурованого оборонного будівництва Середнього Подністров'я: Язловець / Руслан Підставка// Археологія і фортифікація Середнього Подністров'я: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника. – Кам'янець-Подільський. – ПП «Медобори-2006». – 2012. – С. 148-152.
7. Рибчинський О. Язловець – місто ренесансу / Олег Рибчинський // Незалежний культурологічний часопис «І», «Галичина – країна міст». – №36. – 2005. – С. 76-94.
8. Халпахчян О. Сооружения армян в Язловце / Ованес Халпахчян // Архитектурное наследие. – № 34. – Москва, 1986. – С. 186.
9. Barącz S. Rys dziejów ormiańskich. - Tarnopol, 1869.
10. Guerguin B. Zamek Jazłowiecki. – „Studia i materiały do historii i teorii architektury i urbanistyki”. - Warszawa, 1960. - S. 150, ANEKS 1.
11. Martin Jean-Baptiste. Вікіпедія (англ.). – Електронний ресурс. Точка доступу:[https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Baptiste\\_Martin](https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Baptiste_Martin)
12. Pamietniki do historyi zycia i czynow Jana III Sobieskiego krola Polskiego. Przes Filipa Dupont'a. – Warszawa. – 1885. – S. 280.

### Зеновій Федунків

керівник науково-редакційного відділу  
«Звід пам'яток історії та культури України. Івано-Франківська область»  
управління культури ОДА  
м. Івано-Франківськ

## РОЖНЯТІВСЬКИЙ ЗАМОК: ІСТОРІЯ ТА АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА В СВІТЛІ ВІДОМИХ І НОВОВІЯВЛЕНИХ ДЖЕРЕЛ

У статті проаналізовано і укладено в хронологічному порядку інформацію з історичних джерел про Рожнятівський замок. На основі історичних писемних та картографічних джерел, а також натурних обстежень, описано архітектурно-фортифікаційні особливості твердині.

**Ключові слова:** Рожнятівський замок, укріплення, вали, рови, вежа, бастея, Конєцпольські, Скарбеки.

---

Історія замку, його планувальна структура, архітектурні й конструктивні особливості не були об'єктом спеціального дослідження науковців. У краєзнавчих і публіцистичних роботах зустрічаються лише окремі фрагментарні, часом недостовірні відомості про історичні події та загальний вигляд твердині.

Метою статті є впорядкування першоджерельної інформації, ідентифікація рожнятівського замку на давніх мапах, а також спроба його архітектурно-фортифікаційної характеристики.

Адміністративним центром одного із західних районів Івано-Франківської області є селище міського типу Рожнятів, віддалене від обласного центру напряму на 41 км і по автошляхах на 62 км. Закладено селище в усті ріки Дуби, що впадає в Чечву. Найдавніша згадка про населений пункт датується 1411 р., коли князь Теодор Любартович провів розмежування сіл Рожнятова і Нижнього Струтина [15; 864]. Офіційно вважається, що село отримало міський статус у 1785 р. [3]. Ця дата повторюється і у вітчизняних [28] і в закордонних [23] краєзнавчих виданнях. Однак, у деяких нововиявлених джерелах, Рожнятів як містечко згадується кількома десятиліттями раніше [5]. Тож питання про надання йому міського статусу залишається відкритим. Впродовж 15-18 ст. село належало до Жидачівського повіту Львівської землі Руського воєводства і розташовувалося на кордоні з Галицьким повітом Галицької землі, що, ймовірно, вплинуло на характер його оборонних споруд, притаманний для обох регіонів.

У південно-західній частині селища на пагорбі (на території районного відділу міліції) розташовується будівля, яку місцеві мешканці називають Рожнятівським замком. Споруда палацового типу мало нагадує оборонні об'єкти й не має фортифікаційних ознак: мурів, бійниць, стрільниць, веж. Але у результаті натурного обстеження й співставлення з історичними картографічними джерелами, виявлені характерні особливості рельєфу: круті схили пагорба, наявність у минулому в підніжжі схилів великої водойми, що служили природним захистом, а також, ймовірно, залишки ровів, що усе разом засвідчує можливість існування на цьому місці укріпленої резиденції власників поселення.

Доволі широку хронологічну амплітуду мають у краєзнавчій, науковій літературі версії датування будівництва оборонної споруди: XIII ст. [25], XV ст. [4; 284] [20], поч. XVI ст. [26], XV-XVI ст. [11], сер. XVIII ст. [28]. Немає єдиної думки серед авторів, які писали про Рожнятів, у питанні, хто ініціював будівництво замку і виділив на це кошти. Каміль Баранські висловлював припущення, що першим власником Рожнятівського замку був український шляхтич Струтинський [4; 42]. Роман Федоренко (автор книги «Рожнятів. Сторінки історії») притримувався думки, що новий невеликий замок на рожнятівській височині «відбудував граф Скарбка» (вірогідно мав на увазі графа Станіслава Скарбека – З. Ф.) [28]. Дослідник актів земських і гродських, історик-архівіст Антоні Прохаска висловив припущення, що замок побудували Конецпольські [14]. Відсутність посилань на джерела залишає припущення усіх названих дослідників в статусі не доведених гіпотез. Сумніватися у версіях Р. Федоренка і А. Прохаски заставляє й те, що Конецпольські, як і Скарбки стали власниками Рожнятова у 18 ст., а історичні джерела згадують про замок століттям раніше. Ймовірно також, плутанину вносить ототожнення понять «замок» і «палац». Таким чином, літературні джерела не містять як точної дати спорудження замку, так і прізвища ініціатора його побудови.

Не відзначаються повнотою викладу інформаційні повідомлення й про об'ємно-розпланувальну структуру пам'ятки. Зокрема, К. Баранський узагальнено торкнувся об'ємно-просторової характеристики замку, зазначивши, що «у 15 ст. існував замок, який мав три башти, навколо рови з водою, вали і льохи» [4; 284]. Цитату з «Історії міст і сіл Української РСР», про те, що «замок мав бійниці для кругового обстрілу, два підземні ходи, був оточений глибоким ровом з водою» [20] повторювали у своїх роботах Д. Скобальська [26] і Р. Федоренко [28]. О. Мацюк, очевидно, коротко підсумував результати візуальних обстежень: замок «зорієнтований на північ-південь, на північно-східних боках – вали, а на північних – фрагмент бастіону» [22; 119].

Інформацію, яка дозволяє локалізувати місце розташування замку опублікував у додатку до часопису «Слово польське» (1925) Альфред Вайда, у якому йдеться про те, що «між Калушем і Долиною існувало поселення Старе село з оборонним замочком, який свого часу брали в облогу татарські загони» і навколо якого осаджували нових поселенців [16]. В австрійському інвентарі рожнятівської парафії також згадується містечко Рожнятів і передмістя Старе село [7; 41]. На основі цих повідомлень можемо припустити, що замок розташовувався на околиці населеного пункту. У певний період часу

---

він став осередком, навколо якого проводилося осадження нових жителів.

Окремі історичні джерела несуть інформацію про знакові для краю події, що відбувалися в Рожнятівському замку та навколо нього. Про здобуття цитаделі навколишньої шляхти в 1648 р. українськими повстанцями писав польський історик В. Лозінський [9]. Детальніше про цю трагічну сторінку в історії міста дізнаємося із тогочасних судових актів. У позові Самуїла Понятовського до містян і селян калузького й долинського староств, укладеному в березні 1649 р., зазначалося, що українські повстанці восени 1648 р. «зібравши три або чотири тисячі людей, насамперед пограбували двір Понятовського у Сваричові, далі пішли на Рожнятівський замок, куди шляхта звезла свою худобу і добро. Зрозумівши, що від розлюченого селянства важко буде оборонити замок, шляхта була змушена поспішно тікати з дітьми і дружинами, залишивши все майно в замку. Вибралися пішки, бо возами було важко проїхати. Повстанці вдершись до замку і пограбувавши його, направились в гори в погоню. Догнали втікачів, велику кількість шляхти перебили, замордували і пограбували. Заледве одні пішки, інші на конях змогли утекти» [19]. Із опису зрозуміло, що під час нападу замок не постраждав, оскільки його не було кому захищати й повстанці увійшли в нього не зустрівши опору.

У монографії С. Томашівського і В. Будзиновського «Хмельниччина в Галичині» автори на основі вивчених історичних документів описують, що в похід на Рожнятів було скликано кілька загонів: калузьких містян і селян із Копанок під проводом Марка Лисовця, селян із Мостиськ і Кадобного під керівництвом Півторака, селян із Сівки, Пійла, Вістової, Підмихайля, Довгого, Тужилова, Берлогів, Новиці, Мислова, Рожнятова, Рівні, Каменя, обох Угриновів, Ценяви, Завою, Грабівки, яких очолював священник із Князівки. Жителями Красного, Лецівки, Дуби і ще 22 сіл керував невідомий шляхтич [27]. Як відомо, повстанці захоплювали шляхетські двори невеликими загонами. Об'єднання загонів проводили лише для облоги і штурму добре укріплених оборонних споруд, таких як Галицький, Болахівський і Пнівський замки. То ж збір трьох-чотирьох тисяч повстанців свідчить про те, що за рівнем обороноздатності Рожнятівський замок ставили в один рівень із найміцнішими твердинями краю.

Відсутність залоги і достатньої кількості оборонців призвели до того, що у 1650 р. козаки і селяни спалили твердиню [22; 118]. Однак, судячи із подальших згадок оборонну споруду швидко відбудували. У жовтні 1672 р. під час погоні за навантаженим здобиччю великим загonom татарського хана Селім Гірея гетьман великокоронний Ян Собеський надіслав посильних в Рожнятівський замок, щоб замкова адміністрація організувала місцевих жителів для засідки в боднарівських лісах [6]. Інше джерело про цю подію повідомляє наступне: «Ян Собеський направив послів до найближчих замочків у Калуші, Новиці і Рожнятові, щоб селяни зі зброєю, якою хто мав у ліс на цілу ніч йшли, й їх кілька тисяч це охоче вчинили» [13].

На зламі 17 і 18 ст. власником Рожнятова був дідич на Конецполі і Язловці Ян Олександр Конецпольський (1635-1719) гербу Побуг – конюший великий коронний (з 1696 р.), воєвода брацлавський (1704-1710) та його дружина Ельжбета з Жевуських [15; 866]. Відомо, що власник вів численні судові процеси з шляхтичами-сусідами через спірні маєтності. У 1703 р. Ян Олександр Конецпольський передав родову каплицю у Рожнятові (вірогідно замкову) з усім інвентарем ректорові Львівського єзуїтського колегіуму Мартинові Раковському [18].

Після смерті бездітного подружжя Конецпольських Рожнятівським замком володіли воєвода подільський Вацлав Жевуський гербу Кривда, Рафал, Януш і Станіслав (з 1801 р.) Скарбеки гербу Абданк [8]. Функціонування твердині в цей період засвідчують підписи під інвентарями, контрактами та іншими важливими документами з позначкою «діялося в Рожнятівському замку» і датою. Зокрема, контракт на оренду соляних жуп між долинським старостою Вацлавом Жевуським й орендарями Якубом Фішеловичом і Шмуїлом Якубовичом датований 21 серпням 1758 р. має вказівку місця уладення контраку – Рожнятівський замок [15; 866].

У 1830 р. в замку проживав граф Станіслав Скарбек, меценат культури, який у 1842 р. побудував Львівський театр. Збереглися свідчення, що в Рожнятівському замку він організовував театральні вистави [4; 285]. У першій половині 19 ст. з його ж ініціативи було перебудовано Рожнятівський замок [17]. Вивчення іконографічних джерел поч. ХХ ст. (іл. 1-2) дозволяє говорити про те, що в декорі нової будівлі, спорудженій в неоготичному стилі, використано фортифікаційні мотиви: високу

квадратну в плані вежу-донжон, що примикала до округлої башти з машикулями. На замковому подвір'ї садівники розбили великий дендрологічний парк [22; 119]. Час втрати оборонної функції, як і причини виїзду власників невідомі. Замок мав два підземні ходи: до урочища Батин і до Василянського монастиря. Один із ходів починався у вежі і вів у схил гори [21].



Іл. 1. Повітовий суд. Поштівка, 1906 р.



Іл. 2. Повітовий суд. Поштівка, 1909 р.

Починаючи з 1906 р. іконогорафічні, а з 1919 р. й літературні джерела фіксують інформацію про те, що палац Скарбека передано під повітовий суд [12] [17]. Після II світової війни будівлю реконструйовано: верхню частину вежі розібрали, зберігся лише фрагмент першого ярусу [22; 118]. Рішенням Івано-Франківського облвиконкому від 18 червня 1991 р. споруду взято під охорону як пам'ятку місцевого значення.



Іл. 3. Будівля суду північний фасад. Фото невідомого автора, 1930 р.



Іл. 4. Будівля суду південно-східний фасад. Фото публікувалося в книзі Я. Костовецької «З минулого Долини» (Долина, 1936 р.)

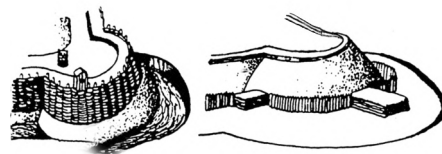
Суттєво доповнюють викладену вище інформацію два нововиявлені джерела, які досі не були введені у науковий обіг України.

Перше джерело «Inwentarz klucza Rozniatowskiego na gruncie zweryfikowany Ano Dni 1759» («Інвентар Рожнятівського ключа на ґрунті зверифікований р. Б. 1759»). Документ писаний каліграфічним почерком польською мовою на 29 сторінках. Місяця і дати укладення інвентаря не вказано. Віднайдений він істориком і охоронцем пам'яток Олександром Чоловським. Після його смерті був переданий до фондів Оссолінеуму у Львові. У даний час документ зберігається у Відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника (Ф. 141. Олександра Чоловського. – Оп. 1. – № 478/III) в теці із загальною назвою «Інвентарні описи замків Червоної Русі XVII-XIX ст.» [2]. «Інвентар Рожнятівського ключа» має кільканадцять підзаголовків: «Опис замку Рожнятівського», «Опис фільварку Рожнятівського», а також описи збіжжя на фільварку, ланів, лук

належних до фільваркової пасіки, соляних вікон рожнятівської солеварні, осілости містян католиків і євреїв (з прізвищами), перелік повинностей містян і селян Сваричова, Ценяви, Ясеня, Ріпної, Дуби та інших сіл. Повний переклад документу на українську мову подаємо в додатку. У ньому збережено правопис середини XVIII ст., для полегшення читання згідно із сучасним правописом розставлено знаки пунктуації. Публікується вперше.

Для дослідження Рожнятівського замку інвентар 1759 р. несе наступну інформацію:

1. Рожнятів в інвентарі названо містечком, що підтверджує наше припущення про те, що населений пункт отримав міський статус раніше офіційно визнаної на даний час дати.
2. Документ дозволяє відтворити зовнішній вигляд оборонних укріплень і цивільних будівель замку на 1759 р. Твердиня була обнесена по периметру земляними валами. На гребені валів здіймалася дерев'яна огорожа (вид її не вказано). По периметру оборонних ліній розташовувалися укріплення: в'їзна брама, хвіртка, кам'яна вежа і рондель (бастея). Дерев'яна, зрубна в'їзна двоярусна брама, побудована в розриві валу. Проїзд закривали двостворчасті дерев'яні ворота. На замковий двір можна було потрапити через дерев'яний міст перед брамою. У північній частині замчища до косялю вів запасний вихід, укріплений дерев'яною брамою-хвірткою і мостиком через рів. Неподаляк стояло найміцніше укріплення замку, що виконувало роль цитаделі – мурована вежа із льохом під нею. Західне прясло оборонного валу зміцнювала бастея, побудована із дерева і землі (іл. 5). На замковому подвір'ї розташовувалися житлові й господарські приміщення: дерев'яна резиденція, будівля невідомого призначення, шпихлір на три засіки, з сіньми і альтанкою над ним, пекарня возівня і стайня.
3. Фраза із опису Рожнятівського фільварку: «будинок фільварковий внизу під замком, над рікою Дубою з дерева у вугли будований», підводить до висновку, що замок стояв на пагорбі й у архітектурному плані домінував над містечком.
4. Аналіз опису Рожнятівського замку 1759 р. дозволяє говорити про те, що на час укладення інвентаря оборонна споруда була дерево-земляною й мала комбіновані вежо-стінові й протобастіонні укріплення.



Іл. 5. Бастей з дерев'яним ескарпуванням



Іл. 6. Фрагмент карти фон Міга із зображенням містечка Рожнятова

дві церкви і косяль. Темною штриховкою показано стрімкі схили пагорба. Периметральних укріплень навколо замчища немає, однак ідентифікуються шість об'єктів замкового двору (міст, в'їзна брама, вежа, рондель, резиденція і синік) описані в інвентарі (іл. 7).

Підсумовуючи, можемо констатувати, що Рожнятівський замок за планувальною схемою нагадував архаїчні регулярні (прямокутні в плані) замки 16 ст. Вірогідно в ході подальших перебудов він отримав кілька нових укріплень і на останньому етапі функціонального використання був перетворений у комбіновану оборонну споруду вежо-стінового і протобастіонного типу.

Друге джерело картографічне. Це карта відомого австрійського картографа Фрідріха фон Міга, видана у 1779-1782 рр. (масштаб 1 : 28 800) [1]. (іл. 6) Карта фон Міга 1779-1782 рр. зберігається в Австрійському військовому архіві у Відні. В Україні в науковий обіг карту ввела архітектор Галина Петришин [24]. У 2014 р. карту оцифровано і виставлено для загального огляду на сайті «mapire.eu» [10]. Різниця між появою на світ інвентаря і карти становить близько 25 років, тому обидва джерела взаємодоповнюють одне одного. На карті показано суцільну забудову прямокутної в плані Ринкової площі,



Іл. 7. Ідентифікація укріплень Рожнятівського замку відомих з інвентаря на карті фон Міга. Схема З. Федунківа

## Додаток 1. Переклад інвентаря.

### Інвентар Рожнятівського ключа на ґрунті зверифікований р. Б. 1759

Замок навколо опоясаний насипаними валами, на яких паркан престарий, вільного часу треба новий поставити. В'їзд до замку через міст дерев'яний. **Брама у валі** з дерева ялового в кути будована, ворота до неї подвійні, на бігунах дерев'яних, цвяхами на фугах тартиці поприбивано вдвоє. Над тією брамою альтанка під гонтами з такого ж дерева, з вікнами дерев'яними, як у сінях, так і в ізбі. Ідучи від брами, по лівій стороні [розташовувався] **шпихлір** в боці валу, з дерева ялового у вугли будований, із сінками. Вхідні двері до сінок дубові, на гаках і завісах залізних. У тому шпихлірі три засіки. Підлога з тартиць ялових, стеля також, коморка в сінках, до неї двері на завісах і гаках залізних. З тих сінок вхід по сходах до альтанки над шпихліром, який з дерева ялового будований у вугли, під гонтами цвяхами прибитими, з ганком навколо, без підлоги. У тій альтанці ізба з алькером і коморка. До ізби, алькера і коморки дверей немає, вікна всі дошками позабівані, дверцята на ганок ялові на завісах залізних.

**Стайня** з брусів ялових, в стовпах таких же, під драницями, погана, двері до неї на бігунах дерев'яних, поміст перед дверми, але зігнів. У стайні поміст дерев'яний, жолоби по обох сторонах без ясел. Стайня дуже зруйнована.

**Резиденція** вся під гонтами цвяхами прибитими, з дерева ялового у вугли будована, перед сінми поміст дерев'яний, сіни з дерева, прохід до сіней дверима на завісах і гаках залізних з антабою (металевою дверною ручкою у вигляді горельєфної металевої маски з поворотним кільцем в зубах – З. Ф.) від двору. Із сіней прохід через двері без завісів, до пекарні двері з одним залізним вертелом (деталь, що з'єднує дві частини механізму і дає можливість одному із них обертатися навколо своєї осі – З. Ф.), скобель з одним вертелом з сіней. Троє вікон в дерево оправлених, шафа при дверях простої роботи для посуду, лава під вікнами, стіл дерев'яний, піч пекарська з комином, який стоїть на трьох прутах і стовпах залізних. З пекарні двері до комори на завісах залізних, в тил комори двері забиті. Вхідні двері до ізби ялові, на гаках і завісах залізних. У тих дверях з сіней клямка з засувом залізним, скобель з вертелом і скоблем залізним від ізби. В тій ізбі підлога ялова, стіл також, кафельний п'єц глиною ліплений з коминком, шафа при дверях, двері до неї на завісах залізних, зі скобелем і вертелами залізними. Комин від п'єца мурований, над дахом виведений. Лавиць дві під стінами, два вікна з кватирками на завісах в рамах дубових в дерево оправлених. Виходячи із ізби до алькера – подвійні двері на завісах залізних, з ізби з вертелом скобель, з алькера – гачок з вертелами. В тому алькері три вікна в дерево оправлені, в кожному вікні кватирок дві на завісах залізних, стіл дерев'яний, підлога також. Вихідні двері з алькера до іншого алькера на завісах і гаках залізних, скобель з вертелами двома. У другому алькері вікно одне, в дерево оправлене, підлога дерев'яна, також є стіл. Із алькера ведуть двері на завісах і гаках залізних до комори, скобель з вертелами залізними, стіл дерев'яний, вікно з краю дерев'яне без шиб. Другі двері в тильній стіні на гаках і завісах залізних з дерев'яним засувом. З тієї комори виходячи до сіней двері на завісах і гаках залізних з засувкою дерев'яною, з середини сіней скобель з вертядлами залізними.

По правій руці від брами **синік** [споруда незрозумілого призначення – З.Ф.] під гонтами, дверцята до нього з вертелом і скобами залізними. Недалеко, при синіку **пекарня** під драницями, стара з дерева ялового, у вугли будована, з сінми. До неї двері на бігунах дерев'яних, вікно одне в дерево оправлене, друге забите дошками, стеля дерев'яна, п'єц пекарський, під стіною одна лава.

При пекарні **ламус**, під гонтами, з дерева ялового в вугли будований. Тепер у ньому ізба з двома вікнами. У ній новий п'єц з кахлів, двері на завісах залізних, скобель з вертелом залізним. Ідучи далі – **возівня** з дерева нового на стовпах ялових, три стіни з дилів, дах драницями новими покритий.

**Башта мурована** під гонтами, від півночі. Під нею пивниця, двері до неї на бігуні з скоблем і вертелом залізним. Над пивницею на верху скарбець зі склепіням, двері до нього на завісах і гаках залізних з скобелем і вертелами залізними. При башті над шиєю північною альтана, під гонтами з дерева ялового. Навколо ганок без поруччя. До сіней двері на завісах. У сінях в куті двері на завісах до малої коморки, другі (двері – З.Ф.) до ізби, також на завісах з вертелом і скобами. В ізбі два вікна в дерево обрамлені, з ізби двері до алькера подвійні, вікон також два в дерево оправлених. П'єца і комина нема. Підлога з тартиць, віконниці з двору біля всіх вікон. Ідучи з альтанки в пекарню видно фіртку до кляштору, з дахом гонтами побитим. Міст до косяолу при шопі з дерева з поруччями, добрий. Парк великий, липами засаджений і іншими деревами. Фіртка друга при виході з парку, з дашком і замком дерев'яним. На валі із заходу **рондель** з дерева будований (кругле або півкругле в плане укріплення, що виступало в

напільну сторону за лінію периметральних укріплень, синонім бастей – З. Ф.), гонтами побита, двері до неї на бігуні з засувом дерев'яним».

**Джерело: ЛНБ ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. 141 (Чоловського). – №478/III. – С. 3-5**

#### **Список використаних джерел та літератури:**

1. Австрійський військовий архів у Відні. – Sygn. В IXа. – 390. («Karte des Koenigreichs Galizien und Lodomerien, 1779-1782»).
2. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів. – Ф. Чоловського. 141. – №478/III. – С. 1-29 (Inwentarz klucza Rozniatowskiego na gruncie zweryfikowany Ano Dni 1759).
3. ЦДІА у м. Львові. – Ф. 146. – Оп. 88. – Спр. 188. – Арк. 28 (за виданням: Історія міст і сіл Української РСР. Івано-Франківська область. – К., 1971. – С. 480).
4. Barański K. Przemieneli zagonczycy, chliborobi, chasydzi. – London, 1965. – S. 42, 284, 285.
5. Bostel F. Zydzzi ziemi lwowskiej i powiatu zydaczowskiego w r. 1765 // Archiwum komisji historycznej. – T. VI. – 1891. – S. 364, 377.
6. Gorski K. Wojna Rzeczypospolitej Polskiej z Turcyą w latach 1672 i 1673. – Warszawa, 1890. – S. 25.
7. Kostowiecka J. Z przeszłości Doliny. – Dolina, 1936. – S. 24, 41.
8. Lasocka B. Skarbek Stanisław Marcin h. Abdank (1780–1848) // Polski Słownik Biograficzny. – Warszawa. – Kraków, 1997. – T. XXXVIII/1. – Z. 156. – S. 23-25.
9. Łoziński W. Prawem i lewem. Obyczaje na Czerwonej Rusi w pierwszej połowie XVII wieku. – Warszawa, 2005. – S. 238.
10. Mig fon Karte des Koenigreichs Galizien und Lodomerien, 1779-1782. – Wien, 1782 [Електронний ресурс] // Historical Maps of the Habsburg Empire [веб-сайт]. – Режим доступу: mapire.eu.: <http://mapire.eu/en/map/collection/firstsurvey/?zoo=15&lat=48.94011&lon=24.1581>
11. Niedźwiedzki M. Z walk tatarskich. – Kraków, 1910. – S. 67.
12. Orłowicz M. Ilustrowany przewodnik po Galicyi, Bukowinie, Spiszu, Orawie i Śląsku Cieszyńskim. – Lwow, 1919. – S. 224.
13. Potocki M. Sprawozdanie // Biblioteka Ossolińskich. Pismo historyi, literaturze, umiejętnościom i rzeczom narodowym poświęcone. – Lwów, 1866. – T. 8. – S. 342-378. [II.113; 342]
14. Prochaska A. Zamki kresowe i kresowa szlachta // Przewodnik Naukowy i Literacki: dodatek do Gazety Lwowskiej. – 1918. – Z. 12. – S. 1072-73.
15. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – T. IX. – Warszawa, 1888. – S. 864, 866.
16. Wajda A. Z dziejow Rozniatowa i okolicy ze szczegolnem uwzględnieniem Krechowic // Słowo polske. – 1925. – 2 listop.
17. Zabytki wojewodstwa Stanislawowskeigo. Wykaz z lat 1920-1929. – Warszawa, 1998. – S. 17.
18. Zaucha T. Kościół Parafialny P.W. Matki Boskiej Bolesnej w Rozniatowie // Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego / Materiały do dziejow sztuki sakralnej na ziemiach wschodnich dawnej Rzeczypospolitej. – T. 10. – Kraków, 2002. – S. 325.
19. Жерела до історії України-Руси. – Т. 4. – Матеріали до історії Галичини 1648-1649 / Зібрав і впорядкував С. Томашівський. – Львів, 1898. – С. 216.
20. Історія міст і сіл Української РСР. Івано-Франківська область. – К., 1971. – С. 480.
21. Маковська А. Оборонний бастион став бастионом порядку // Вечірній Івано-Франківськ. – 2005. – 16 серпня. – №4.
22. Мацюк О. Замки і фортеці Західної України. – Львів, 2005. – С. 118, 119.
23. Моспанюк А. Рожнітів і околиця // Стрийщина. Історико-мемуарний збірник. – Т. III. – Нью-Йорк, Торонто, Париж, Сідней, 1993. – С. 300.
24. Петришин Г. Карта Ф. фон Міга (1779-1782 рр.) як джерело до містознавства Галичини. – Львів, 2006. – 192 с.
25. Рожнітів // Енциклопедія українознавства. – Т. 7. – Львів: видавництво НТШ, 1998. – С. 2552.
26. Скобальська Д. Пам'ятки оборонної архітектури // Нові горизонти. – 1986. – 18 вересня.
27. Томашівський С., Будзиновський В. Хмельниччина в Галичині. – Вінніпег, 1917. – С. 23.
28. Федоренко Р. Рожнятів. Сторінки історії. – Рожнятів, 2005.